

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THU NHẬP CỦA HỘ GIA ĐÌNH Ở HUYỆN CHỢ LÁCH TỈNH BẾN TRE

The factors affecting the household- income in ChoLach district, BenTre province

Võ Thành Khởi¹

Tóm tắt

Nghiên cứu xác định các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre. Kết quả cho thấy, có bốn yếu tố ảnh hưởng tích cực đến thu nhập của các hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến: sự tham gia hoạt động đoàn thể, số hoạt động tạo ra thu nhập, tình trạng vay vốn, sự hỗ trợ của nhà nước; có hai yếu tố tác động tiêu cực đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre là số nhân khẩu và độ tuổi trung bình của lao động trong hộ. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao thu nhập, đảm bảo cuộc sống của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre trong thời gian tới.

Từ khóa: Chợ Lách, thu nhập, nhân khẩu, đoàn thể.

Abstract

The objective of this study was to determine the factors that affected to household- income in Cho Lach District, Ben Tre Province. Author used Analytical methods for linear regression analysis to analyze the factors affecting the income of households in Cho Lach District, Ben Tre Province. The results of study showed that four factors positively affecting household income in Cho Lach District, Ben Tre Province included: households have participated to Unions, the number of operation generated household- income, the status of borrowed capital of the household, households got the support from the government and there were two factors that negatively affected to household- income in Cho Lach District, Ben Tre Province were the number of people in household and the average age of labor in the household. On the basis of analysis, the solutions are proposed in order to improve the guaranteed income of households living in Cho Lach District, Ben Tre province in the future.

Keywords: Cho Lach, income, demographics, unions.

1. Đặt vấn đề

Nông nghiệp là một trong những ngành đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế quốc gia. Phát triển nông nghiệp ảnh hưởng rất lớn đến mức sống của người dân ở khu vực nông thôn. Chợ Lách là một huyện của tỉnh Bến Tre, ở phía trên cùng của vùng Cù lao Minh được bao bọc bởi sông Hàm Luông và Cổ Chiên, diện tích tự nhiên là 16.763 ha, cách Thành phố Bến Tre 45km, Thành phố Hồ Chí Minh 120km và Thành phố Vĩnh Long 20km. Chợ Lách có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển nền kinh tế nông nghiệp như về nguồn nhân lực, giao thông và đất đai. Do có nguồn tài nguyên đất đai màu mỡ nên Chợ Lách phát triển các loại cây trái, nông sản và các loại hoa kiểng, từ đó góp phần quan trọng nâng cao mức sống của người dân ở huyện. Đồng thời, trái cây Chợ Lách còn nổi tiếng xa gần không chỉ về số lượng (sản lượng thu hoạch trái cây hằng năm khoảng 115.507 tấn) mà còn về chất lượng và chủng loại. Trong đó,

trái cây Cái Mon đã ăn sâu vào tâm thức biết bao người dân gần xa và đã trở thành một thương hiệu độc quyền của huyện.

Về cơ bản, nền kinh tế của Chợ Lách vẫn còn phụ thuộc nhiều vào nông nghiệp. Tuy đa số người dân sống bằng nghề nông nhưng hiện nay đất sản xuất nông nghiệp ngày càng hạn hẹp. Thêm vào đó, khả năng ứng dụng khoa học – kỹ thuật của người nông dân vào trong sản xuất còn rất hạn chế dẫn đến năng suất lao động chưa cao, ảnh hưởng trực tiếp đến thu nhập của các hộ gia đình ở khu vực nông thôn. Mặt khác, thu nhập của hộ gia đình thấp tạo ra áp lực lớn cho phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Vì vậy, việc nghiên cứu và tìm ra những yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình là rất cần thiết, cung cấp những thông tin hữu ích cho các cơ quan chức năng để có thể đưa ra những chính sách mới và cụ thể nhằm tạo việc làm, cải thiện thu nhập và góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Bến Tre ngày càng tốt hơn.

¹ Tiến sĩ, giảng viên Trường Cao đẳng Bến Tre

2. Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

2.1. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu của Mehdi Yadollahi Et Al đã chỉ ra nhân tố độ tuổi lao động² có tác động đến thu nhập của hộ gia đình. Mặt khác, thu nhập của hộ gia đình còn chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố, trong đó có trình độ học vấn³

Bên cạnh đó, các nghiên cứu trong nước đã chỉ ra rằng thu nhập của hộ gia đình bị ảnh hưởng bởi trình độ học vấn, số nhân khẩu, sự tham gia hoạt động đoàn thể, số hoạt động tạo ra thu nhập, sử dụng vốn vay, độ tuổi của lao động và nhận được sự hỗ trợ của chính phủ⁴

Thông qua các công trình nghiên cứu đã được công bố trong và ngoài nước có liên quan đến đề tài, tác giả đã xác định các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre bao gồm: trình độ học vấn, độ tuổi lao động, số nhân khẩu, sự tham gia hoạt động đoàn thể, số hoạt động tạo ra thu nhập, khả năng sử dụng vốn vay và sự hỗ trợ của chính phủ.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Số liệu trong nghiên cứu này được thu thập từ cuộc điều tra phỏng vấn 282 hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre và sử dụng phương pháp chọn mẫu ngẫu nhiên từ tháng 9 đến tháng 12 năm 2014. Bên cạnh đó, nghiên cứu sử dụng phần mềm SPSS 16.0 để phân tích số liệu và mô hình hồi quy tuyến tính, từ đó xác định các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập bình quân/người/tháng của người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre. Mô hình phân tích có dạng như sau:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \epsilon$$

Trong đó: Biến phụ thuộc Y là thu nhập bình quân/người/tháng. Các biến $X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7$ là các biến độc lập (biến giải thích). Các biến độc lập trong mô hình được giải thích như sau:

Bảng 1: Diễn giải các biến độc lập trong mô hình hồi quy tuyến tính

Tên biến	Diễn giải	Căn cứ chọn biến	Kỳ vọng
X_1	Trình độ học vấn của chủ hộ, nhận giá trị là số năm học đến trường của chủ hộ.	Nguyễn Quốc Nghi, 2010; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011; Mai Văn Nam, 2009; Abdulai & CroleRees, 2001; Demurger et al, 2010; Yu & Zhu, 2013; Yang, 2004; Mehdi Yadollahi et al, 2011.	+
X_2	Số nhân khẩu trong hộ, nhận giá trị tương ứng với số người trong hộ	Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011; Mai Văn Nam, 2009; Vũ Ánh Tuyền, 2007	+/-
X_3	Biến giả: Tham gia đoàn thể, nhận giá trị 1 nếu hộ có tham gia, giá trị 0 nếu không tham gia.	Nguyễn Quốc Nghi, 2010; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011	+
X_4	Số hoạt động tạo ra thu nhập, nhận giá trị tương ứng với số hoạt động tạo ra thu nhập của hộ gia đình.	Vũ Ánh Tuyền, 2007; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011	+
X_5	Biến giả: tình trạng vay vốn của hộ nhận giá trị 1 nếu hộ có vay và giá trị 0 nếu hộ không có vay vốn.	Mai Văn Nam, 2009; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011	+
X_6	Độ tuổi của lao động, nhận giá trị trung bình theo tuổi của các nhân khẩu trong tuổi lao động của hộ gia đình.	Nguyễn Quốc Nghi, 2010; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011; Mehdi Yadollahi et al, 2011.	+/-
X_7	Biến giả: Nhận giá trị 1 nếu hộ gia đình nhận được sự hỗ trợ của nhà nước hay chính quyền địa phương, giá trị 0 nếu không được hỗ trợ.	Nguyễn Quốc Nghi, 2010; Nguyễn Quốc Nghi & Bùi Văn Trịnh, 2011	+

² Mehdi Yadollahi Et Al. 2011

³ Abdulai & CroleRees. 2001; Demurger et al. 2010; Yu & Zhu. 2013; Yang. 2004; Mehdi Yadollahi Et Al. 2011.

⁴ Nguyễn, Quốc Nghi. 2010; Nguyễn, Quốc Nghi & Bùi, Văn Trịnh. 2011; Mai, Văn Nam. 2009; Vũ, Ánh Tuyền. 2007.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Một số đặc điểm của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách tỉnh Bến Tre

Trình độ học vấn là một vấn đề rất quan trọng và cần thiết để đánh giá chất lượng của nguồn nhân lực. Trình độ học vấn cao giúp cho người lao động nắm bắt được những tiến bộ khoa học mới từ đó sẽ nâng cao khả năng tư duy sáng tạo cho người lao động. Nguồn nhân lực được xem là có chất lượng cao khi có trình độ học vấn cao.

Bảng 2: Trình độ học vấn của chủ hộ

Trình độ học vấn	Tỷ lệ (%)
Mù chữ	0
Tiểu học	47,5
THCS	42,2
THPT trở lên	10,3
Tổng	100

Nguồn: Số liệu điều tra năm 2014.

Thực tế điều tra cho thấy, tỷ lệ chủ hộ có trình độ học vấn ở bậc tiểu học là cao nhất với 47,5%, tiếp theo là chủ hộ có trình độ học vấn ở bậc THCS với 42,2%; chủ hộ có trình độ học vấn ở bậc THPT trở lên là 10,3%, chủ hộ mù chữ không có. Kết quả cho thấy, trình độ học vấn của chủ hộ ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre còn rất hạn chế, đây sẽ là một yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến việc làm và thu nhập của người lao động. Trình độ học vấn phát triển chậm sẽ gây khó khăn và ảnh hưởng rất lớn đến việc phát triển nguồn nhân lực của hộ gia đình.

Độ tuổi là một yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng nguồn lao động. Trong khi đó, nông thôn đòi hỏi phải có nguồn lao động trẻ và khỏe vì cần phải làm những công việc nặng nhọc, kiên trì, chịu khó. Chủ hộ là người trụ cột quyết định trong gia đình, vì thế độ tuổi của chủ hộ sẽ có ảnh hưởng rất lớn đến thu nhập của gia đình. Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, độ tuổi trung bình của chủ hộ gia đình là 30 tuổi, ở độ tuổi này người lao động sẽ có đủ sức khỏe để tham gia vào các hoạt động tạo ra thu nhập cho gia đình. Tuy nhiên, với độ tuổi 30, chủ hộ sẽ khó được nhận vào làm việc ở doanh nghiệp, do đó công việc chủ yếu của họ là làm nông và làm thuê, thực tế đã chứng minh điều này.

Số nhân khẩu trong gia đình là yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình. Nếu số người phụ thuộc trong gia đình quá đông thì thu nhập của hộ gia đình sẽ bị ảnh hưởng rất lớn.

Bảng 3: Số nhân khẩu của hộ gia đình

Số nhân khẩu (người)	Tỷ lệ (%)
2	9,6
3	21,6
4	36,2
5	27,7
6 trở lên	5
Tổng	100

Nguồn: Số liệu điều tra năm 2014

Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, gia đình có 4 nhân khẩu chiếm cao nhất với 36,2%; tiếp theo là gia đình có 5 nhân khẩu chiếm 27,7%; gia đình có 3 nhân khẩu là 21,6%; gia đình có 2 nhân khẩu là 9,6% và cuối cùng là gia đình có 6 nhân khẩu trở lên chiếm 5%. Như vậy, số người phụ thuộc trong mỗi gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre vẫn còn khá cao, từ đó sẽ ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở đây.

Các hộ gia đình tham gia vào các tổ chức đoàn thể ở địa phương như: Hội Phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hội Nông dân, Hội Cựu Chiến binh là điều rất tốt, vì việc tham gia vào các tổ chức đoàn thể sẽ tạo điều kiện cho các gia đình có hoàn cảnh khó khăn được giúp đỡ nhằm thoát nghèo, gia tăng thu nhập. Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, có đến 52% hộ gia đình có tham gia vào các tổ chức đoàn thể ở địa phương và 48% còn lại là không tham gia vào tổ chức đoàn thể. Trong đó, hộ gia đình tham gia vào tổ chức Hội Phụ nữ chiếm cao nhất, đây sẽ là một cơ hội cho một số gia đình được Hội Phụ nữ giúp đỡ vượt qua khó khăn và tạo thêm thu nhập nhằm cải thiện cuộc sống.

Số hoạt động tạo ra thu nhập là một trong những yếu tố quan trọng quyết định đến thu nhập của hộ gia đình. Nếu hộ gia đình có nhiều hoạt động tạo ra thu nhập thì chắc chắn thu nhập của hộ gia đình sẽ được cải thiện.

Bảng 4: Số hoạt động tạo ra thu nhập của hộ gia đình

Số hoạt động tạo ra thu nhập	Tỷ lệ (%)
1	34,4
2	33,3
3	19,5
4	12,8
Tổng	100

Nguồn: Số liệu điều tra năm 2014

Số hoạt động tạo ra thu nhập là 1 chiếm cao nhất với 34,4%; tiếp theo là số hoạt động tạo ra thu nhập là 2 chiếm 33,3%; số hoạt động tạo ra thu nhập là 3 chiếm 19,5% và số hoạt động tạo ra thu nhập là 4 chiếm 12,8%. Kết quả này cho thấy, tỷ lệ số hoạt động tạo ra thu nhập sẽ giảm dần nếu số hoạt động tạo ra thu nhập tăng lên, điều này có nghĩa là số hoạt động tạo ra thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre vẫn còn rất hạn chế.

Việc vay vốn sẽ giúp cho hộ gia đình có được nguồn vốn để đầu tư vào các hoạt động tạo ra thu nhập nhằm cải thiện cuộc sống hiện tại. Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, tỷ lệ hộ gia đình có vay vốn để phát triển hoạt động tạo ra thu nhập là 51,4% và số hộ gia đình không có vay vốn để phát triển hoạt động tạo ra thu nhập là 48,6%. Do vậy, việc tiếp cận nguồn vốn vay để phát triển hoạt động tạo ra thu nhập của các hộ nông dân vẫn còn hạn chế do có đến 48,6% không có vay vốn để phát triển hoạt động tạo ra thu nhập, từ đó ảnh hưởng lớn đến việc huy động vốn của hộ gia đình nhằm cải thiện cuộc sống hiện tại.

Sự hỗ trợ của địa phương sẽ tạo điều kiện cho các hộ gia đình thoát nghèo và tăng thêm thu nhập nhằm đảm bảo cuộc sống đầy đủ. Kết quả khảo sát thực tế tỷ lệ hộ gia đình được địa phương hỗ trợ là 56,7% và tỷ lệ hộ gia đình không được địa phương hỗ trợ là 43,3%. Các hộ gia đình được địa phương hỗ trợ chủ yếu là những hộ nghèo hoặc cận nghèo, do đó đây cũng là một hoạt động hiệu quả của địa phương nhằm giúp người dân ổn định cuộc sống và đảm bảo thu nhập.

Thu nhập của người dân là tiêu chí rất quan trọng phản ánh chính xác nhất cuộc sống của họ. Nếu hộ gia đình có thu nhập cao thì cuộc sống sẽ sung túc và ngược lại, nếu gia đình có thu nhập thấp thì cuộc sống sẽ rất khó khăn.

Bảng 5: Thu nhập bình quân của hộ gia đình

Thu nhập (triệu đồng/tháng)	Tỷ lệ (%)
Dưới 2 triệu đồng	23,4
Từ 2 đến 5 triệu đồng	63,8
Trên 5 triệu đồng	12,8
Tổng	100

Nguồn: Số liệu điều tra năm 2014

Qua kết quả điều tra, thu nhập của hộ gia đình ở mức từ 2 đến 5 triệu đồng chiếm tỷ lệ cao nhất với 63,8%; tiếp theo là thu nhập của hộ gia đình ở mức dưới 2 triệu đồng chiếm 23,4%, cuối cùng là thu nhập của hộ gia đình ở mức trên 5 triệu đồng chiếm 12,8%. Như vậy, cuộc sống của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre đang dần được cải thiện. Tuy nhiên, số hộ gia đình có thu nhập dưới 2 triệu đồng vẫn còn chiếm khá cao (23,4%), do đó địa phương cần phải có những chính sách rõ rệt hơn nữa nhằm cải thiện thu nhập cho hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre trong thời gian tới.

3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre

Việc xác định các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre là căn cứ quan trọng để đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao thu nhập, ổn định cuộc sống cho người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre. Kết quả nghiên cứu cho thấy, thu nhập của hộ gia đình bị ảnh hưởng bởi những yếu tố: tham gia đoàn thể, hoạt động tạo ra thu nhập, vay vốn, sự hỗ trợ của chính quyền địa phương, số nhân khẩu và độ tuổi. Trong đó, các yếu tố tham gia đoàn thể, hoạt động tạo ra thu nhập, vay vốn, sự hỗ trợ của chính quyền địa phương có tác động dương đến thu nhập của hộ gia đình. Còn các nhân tố số nhân khẩu và độ tuổi có tác động âm đến thu nhập của hộ gia đình.

Mô hình hồi quy tuyến tính được áp dụng phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình. Kết quả phân tích cho thấy, mô hình có hệ số Sig. = 0,00 nhỏ hơn rất nhiều so với mức ý nghĩa $\alpha = 1\%$ nên mô hình hồi quy có ý nghĩa phù hợp với tập dữ liệu và có thể sử dụng để phân tích được, tức là biến độc lập có ảnh hưởng đến biến phụ thuộc Y. Hệ số R^2 hiệu chỉnh = 52,6%, tức là sự biến thiên của thu nhập/người/tháng của các hộ gia đình được giải thích bởi các yếu tố được đưa vào trong mô hình. Hệ số Durbin-Watson = 2,085 chứng tỏ mô hình không có hiện tượng tự tương quan. Bên cạnh đó, độ phóng đại phương sai (VIF) của tất cả các biến đưa vào trong mô hình đều nhỏ hơn nhiều so với 10 nên ta có thể kết luận rằng các biến đưa vào mô hình không có hiện tượng đa cộng tuyến. Kết quả phân tích còn cho thấy, trong 7 biến đưa vào trong mô hình thì có 6 biến có ý nghĩa thống kê (Sig, <5%) và 1 biến không có ý nghĩa thống kê, đó là biến trình độ học vấn của hộ gia đình.

Bảng 6: Kết quả phân tích hồi quy tuyến tính

Biến	B	Beta	Sig.	VIF
Hằng số	5,003		0,000	
X ₁	-0,003	-0,004	0,929	1,035
X ₂	-0,402	-0,222	0,000	1,028
X ₃	0,537	0,143	0,007	1,634
X ₄	0,317	0,172	0,001	1,456
X ₅	0,922	0,246	0,000	1,658
X ₆	-0,075	-0,202	0,000	1,175
X ₇	0,847	0,224	0,000	1,376
Sig.F = 0,000				
Hệ số R ² = 0,538				
Hệ số R ² hiệu chỉnh = 0,526				
Durbin-Watson = 2,085				

Kết quả phân tích hồi quy tuyến tính cho thấy, trong 6 biến có ý nghĩa thống kê (Sig. < 5%), có 4 biến tác động cùng chiều và 2 biến tác động ngược chiều đến biến thu nhập/người/tháng của hộ gia đình. Các biến được giải thích như sau:

Biến giả hộ gia đình có hay không có tham gia đoàn thể có ảnh hưởng tích cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các biến độc lập khác cố định khi hộ gia đình có tham gia đoàn thể, thu nhập sẽ tăng 0,537 triệu đồng/tháng. Điều này được lý giải như sau: trong quá trình nghiên cứu thực tế cho thấy, các hộ gia đình ở đây chủ yếu sống bằng nghề nông, do đó việc tiếp cận các nguồn thông tin sản xuất là rất quan trọng. Vì vậy, nếu hộ gia đình có tham gia các hoạt động đoàn thể thì sẽ nhận được sự hỗ trợ về nhiều mặt từ đó sẽ làm tăng năng suất lao động dẫn đến tăng thu nhập cho hộ gia đình.

Biến số hoạt động tạo ra thu nhập có ảnh hưởng tích cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các biến độc lập khác không thay đổi, nếu hộ gia đình có số hoạt động tạo ra thu nhập nhiều thì thu nhập sẽ tăng 0,317 triệu đồng/tháng. Số hoạt động tạo ra thu nhập của hộ gia đình tăng sẽ làm tăng thu nhập là điều hiển nhiên. Tuy nhiên, trong quá trình khảo sát thực tế cho thấy, ngoài hoạt động nông nghiệp, các hộ gia đình chỉ tham gia vào các hoạt động làm thuê, làm mướn theo thời vụ là chủ yếu.

Biến giả hộ gia đình có hay không có vay vốn có ảnh hưởng tích cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các biến độc lập khác không thay đổi khi hộ gia đình có sử

dụng vốn vay, thu nhập sẽ tăng 0,922 triệu đồng/tháng. Bất kỳ hoạt động sản xuất nào cũng cần phải có nguồn vốn nhưng trong quá trình khảo sát thực tế thấy rằng, các hộ gia đình khi tham gia sản xuất nông nghiệp đều thiếu vốn để đầu tư vào trang thiết bị, máy móc, phương tiện, ... Vì vậy, các hộ gia đình có vay vốn sẽ tiếp cận được nguồn vốn để phát triển các hoạt động nông nghiệp nhằm nâng cao năng suất lao động. Tuy nhiên, qua kết quả khảo sát chỉ có khoảng 51,4% hộ gia đình là có sử dụng vốn vay để phát triển nông nghiệp còn 48,6% thì không có sử dụng vốn vay. Nguyên nhân là do các hộ gia đình này sợ “thiếu nợ” nên không vay vốn từ đó sẽ ảnh hưởng rất lớn đến hoạt động sản xuất của những hộ gia đình này.

Biến giả hộ gia đình có nhận được hay không nhận được sự hỗ trợ của địa phương có ảnh hưởng tích cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các biến độc lập khác không thay đổi, nếu hộ gia đình có nhận được sự hỗ trợ của địa phương thì thu nhập sẽ tăng 0,847 triệu đồng/tháng. Điều này được giải thích như sau: trong quá trình khảo sát thực tế cho thấy, các hộ gia đình khi nhận được sự hỗ trợ của địa phương thì hộ sẽ có nhiều thuận lợi hơn trong việc tiếp cận tư liệu sản xuất, do đó sẽ tác động tích cực đến năng suất lao động của hộ gia đình, từ đó sẽ làm tăng thu nhập. Vì vậy, kết quả nghiên cứu trên là phù hợp.

Biến số nhân khẩu trong gia đình có ảnh hưởng tiêu cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các biến độc lập khác không thay đổi, khi hộ gia đình có số nhân khẩu nhiều hơn thì thu nhập sẽ giảm 0,402 triệu đồng/tháng.

tháng. Điều này được giải thích như sau: trong quá trình khảo sát thực tế cho thấy, những người phụ thuộc trong hộ gia đình phần lớn là không trong độ tuổi lao động. Do đó, chủ hộ gia đình vừa phải lo kiếm tiền vừa phải lo chăm sóc con nhỏ, từ đó sẽ ảnh hưởng rất lớn đến thu nhập của hộ gia đình. Nguyên nhân là do các hộ gia đình chưa nhận thức đúng đắn về vấn đề kế hoạch hóa gia đình dẫn đến thực trạng trên.

Biến độ tuổi của lao động trong hộ gia đình có ảnh hưởng tiêu cực đến thu nhập của hộ gia đình ở mức ý nghĩa 1%. Trong điều kiện các yếu tố khác không thay đổi, khi độ tuổi của chủ hộ tăng lên thì thu nhập sẽ giảm 0,075 triệu đồng/tháng. Điều này được giải thích như sau: kết quả khảo sát thực tế cho thấy, người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre chủ yếu sống với nghề nông là chính, khi độ tuổi lao động càng cao thì sức khỏe của họ sẽ bị giảm dần, từ đó tác động tiêu cực đến năng suất lao động dẫn đến thu nhập giảm so với lúc còn khỏe mạnh là điều hợp lý.

Biến trình độ học vấn của chủ hộ không có ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình do có mức ý nghĩa lớn hơn 10%. Điều này được giải thích như sau: trong quá trình khảo sát thực tế, phần lớn các hộ gia đình cho rằng việc tăng thu nhập chủ yếu là do kinh nghiệm sản xuất và diện tích đất đai mà hộ sở hữu chứ không phụ thuộc nhiều vào trình độ học vấn. Nguyên nhân là do các hộ gia đình chưa nhận thấy được tầm quan trọng của học vấn, do đó dẫn đến kết quả như trên. Tuy nhiên, người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre thu nhập chủ yếu dựa vào nông nghiệp, do đó việc tạo ra thu nhập sẽ bị ảnh hưởng nhiều bởi kinh nghiệm sản xuất hơn là trình độ học vấn là phù hợp.

3.3. Giải pháp

Từ kết quả phân tích thực trạng đời sống và phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre, một số giải pháp mới và cụ thể nhằm nâng cao thu nhập cho hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre cần thực hiện nhằm nâng cao mức sống và kinh tế cho các hộ gia đình như sau:

- *Giải pháp về hoạt động tạo ra thu nhập*

Kết quả nghiên cứu cho thấy, nếu hộ gia đình có số hoạt động tạo ra thu nhập càng nhiều thì thu nhập của hộ gia đình càng tăng. Do đó, việc hướng

dẫn và hỗ trợ người dân học nghề hoặc các hoạt động tạo ra thu nhập khác bằng cách chính quyền địa phương phát triển thêm các lớp dạy nghề, đưa ra những chính sách hỗ trợ cho các cơ sở kinh doanh trên địa bàn nhằm tạo điều kiện cho các cơ sở này tạo thêm việc làm cho người dân, từ đó sẽ nâng cao được thu nhập của người dân trong tương lai. Tuy nhiên, muốn thực hiện được giải pháp này cần phải có sự chung tay thực hiện của người dân và chính quyền địa phương nhằm đảm bảo tính thống nhất và có thể thực hiện một cách tốt nhất trong dài hạn.

- *Giải pháp về tài chính*

Vay vốn có ảnh hưởng thuận chiều đến thu nhập của hộ gia đình và tỷ lệ hộ gia đình không có vay vốn là khá cao (48,6%). Việc người dân không tiếp cận được nguồn vốn vay sẽ ảnh hưởng đến các hoạt động tạo ra thu nhập do thiếu vốn. Do đó, để giải quyết khó khăn này, tác giả đề xuất một số giải pháp sau: địa phương nên tích cực mở rộng hoạt động tín dụng cho người dân có thu nhập thấp về số tiền vay, thủ tục vay và thời hạn vay nhằm mục đích cung cấp vốn cho hộ gia đình phát triển các hoạt động tạo ra thu nhập. Bên cạnh đó, địa phương cũng nên hỗ trợ mức lãi suất ưu đãi cho những hộ gia đình thiếu đất, phương tiện sản xuất nhằm giúp họ có thể dễ dàng tiếp cận được tư liệu sản xuất nhằm phát triển các hoạt động tạo ra thu nhập.

- *Giải pháp về sự hỗ trợ của chính quyền địa phương*

Sự hỗ trợ của chính quyền địa phương sẽ làm cho thu nhập của hộ gia đình tăng lên. Do đó, sự hỗ trợ của chính quyền địa phương đối với người dân là rất quan trọng. Đầu tiên, người dân cần phải chủ động trong việc cập nhật thông tin để kịp thời tiếp cận với chính sách hỗ trợ từ nhà nước hoặc chính quyền địa phương. Bên cạnh đó, chính quyền địa phương cũng nên vận động người dân tham gia các tổ chức đoàn thể để được hỗ trợ về thông tin, tài chính, kỹ thuật, từ đó có thể cải thiện cuộc sống của hộ gia đình trong thời gian tới. Sự gắn kết chặt chẽ giữa chính quyền địa phương và hộ gia đình là nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững về kinh tế của các hộ gia đình; chính quyền địa phương thay hộ gia đình nói lên những mong muốn, những nhu cầu cần thiết đến nhà nước nhằm nhận được sự quan tâm của các cấp, các ngành trong xã hội để xây dựng kinh tế gia đình ổn định.

• *Giải pháp về kế hoạch hóa gia đình*

Nếu số nhân khẩu trong gia đình càng tăng thì càng ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình. Do đó, việc áp dụng các biện pháp về kế hoạch hóa gia đình sẽ giúp các hộ gia đình kiểm soát được số lượng nhân khẩu ở mức phù hợp, từ đó cuộc sống của các hộ gia đình sẽ được cải thiện theo hướng tốt hơn. Tuy nhiên, muốn thực hiện được điều này, các hộ gia đình cần phải có sự giúp đỡ của chính quyền địa phương trong việc tuyên truyền và hướng dẫn các phương pháp về kế hoạch hóa gia đình một cách hiệu quả như mỗi gia đình chỉ nên có từ một đến hai con, giáo dục nuôi dưỡng con có tri thức và sức khỏe tốt nhằm nâng cao chất lượng giống nòi và phát triển dân số ổn định.

• *Giải pháp đảm bảo sức khỏe cho người dân*

Kết quả nghiên cứu cho thấy, nếu chủ hộ có độ tuổi càng cao thì càng ảnh hưởng tiêu cực đến thu nhập của hộ gia đình do độ tuổi càng cao thì sức khỏe sẽ càng giảm. Do đó, việc hướng dẫn và tuyên truyền các hoạt động nhằm cải thiện sức khỏe cho người dân là rất cần thiết. Vì nếu người dân có sức khỏe tốt thì họ sẽ thực hiện được công việc tốt hơn, từ đó đảm bảo thu nhập cho hộ gia đình. Muốn thực hiện được điều này, người dân cần phải có sự giúp đỡ từ phía chính quyền địa

phương thông qua việc tuyên truyền vệ sinh trong sinh hoạt đời sống gia đình: ăn chín, uống sôi, đảm bảo nước sinh hoạt đạt tiêu chuẩn, không gây ô nhiễm môi trường và đảm bảo các cơ sở dịch vụ y tế đáp ứng đủ các nhu cầu khám và chữa bệnh.

4. Kết luận

Kết quả phân tích thực trạng đời sống của người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre cho thấy, đời sống người dân ngày càng được cải thiện nhưng vẫn còn nhiều mặt hạn chế như sự tiếp cận vốn vay và số hoạt động tạo ra thu nhập còn thấp. Bên cạnh một số hộ gia đình có thu nhập khá cao, vẫn còn nhiều hộ gia đình có thu nhập thấp, từ đó cuộc sống người dân nhìn chung còn gặp rất nhiều khó khăn. Các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ gia đình ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre là hộ gia đình có tham gia hoạt động đoàn thể, hộ gia đình có số hoạt động tạo ra thu nhập càng cao, hộ gia đình có vay vốn, hộ gia đình nhận được sự hỗ trợ của chính quyền địa phương, số nhân khẩu trong gia đình và độ tuổi của chủ hộ. Từ đó, tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao thu nhập cho người dân ở huyện Chợ Lách, tỉnh Bến Tre trong thời gian tới, tác giả hy vọng rằng các cơ quan hữu quan và các đối tượng có liên quan sẽ xem xét và thực thi nhằm giúp người dân nâng cao thu nhập, cải thiện cuộc sống trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo

- Nguyễn, Quốc Nghi & Bùi, Văn Trịnh. 2011. “Các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của người dân tộc thiểu số ở Đồng Bằng Sông Cửu Long”. *Tạp chí khoa học số 18a*, trang 240–250, Trường Đại học Cần Thơ.
- Mai, Văn Nam. 2009. “Nghiên cứu phát triển ngành nghề của hộ nông dân chăn nuôi gia cầm tại ĐBSCL bị ảnh hưởng dịch cúm gia cầm”. Đề tài nghiên cứu khoa học công nghệ cấp Bộ trọng điểm 2009.
- Nguyễn, Quốc Nghi. 2010. “Các yếu tố ảnh hưởng đến nhu cầu tín dụng chính thức của các dân tộc thiểu số: nghiên cứu trường hợp người Khmer ở Trà Vinh và người Chăm ở An Giang”. *Tạp chí Khoa học số 19*. Trường Đại học Mở Tp. Hồ Chí Minh.
- Nguyễn, Quốc Nghi. 2010. “Thực trạng và giải pháp định hướng sinh kế cho các dân tộc thiểu số vùng ĐBSCL: trường hợp người Chăm ở An Giang và người Khmer ở Trà Vinh”. Đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở. Trường Đại học Cần Thơ.
- Abdulai, A. & CroleRees, A. 2001. “Determinants of Income Diversification among Rural Households in Southern Mali”. *Food Policy* 26, 437-452.
- Demurger, S, Fournier, M. & Yang, W. 2010. “Rural Households’ Decisions towards Income Diversification: Evidence from a Township in Northern China”. *China Economic Review* 457, 1-13.
- Yu, J., & Zhu, G. 2013. “How Uncertain Is Household Income in China”. *Economics Letters* 120, 74-78.
- Yang, D. 2004. “Education and Allocative Efficiency: Household Income Growth during Rural Reforms in China”. *Journal of Development Economics* 74, 137-162.
- Mehdi Yadollahi Et Al, Laily Hj Paim, Mumtazah Othman, Turiman Suandi, Mohsen Darya Beygi 2011. “The level of Managerial Functions Practiced by the Head of household and Family Economics Status in Kerman, Iran”. *Life Science Journal*, Volume 8, Issue 1, 275-287.